

СТРАТЕГІЯ УРЯДУ ТЕХНОКРАТИВ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Анотація. В роботі досліджується основні завдання уряду, які базуються на принципах теорії сучасного урядування «Good Governance». Аналізуються основні напрямки модернізації публічної економіки України. Розглядаються сценарії реалізації завдань.

Беручи до уваги сьогоденний світ, невизначеність і виклики, ефективне публічне управління «Good Governance» є ключем до успіху в побудові свідомого суспільства. Ефективність публічного управління розуміється як досягнення цілей у встановлені терміни з мінімальними витратами суспільних ресурсів. Поєднання демократичності та ефективності взаємно допускають і обумовлюють один одного. «Good Governance» позначає рівень відповідності діяльності державних службовців ключовим цінностям державного управління [1]. Отже, в основу діяльності органів врядування мають бути покладені такі принципи як чесні вибори, представництво та участь; чутливість; ефективність та результативність; відкритість та прозорість; верховенство права; етична поведінка; компетенції та спроможність; інновації та відкритість до змін; сталий розвиток та орієнтація на довгострокові результати; надійний фінансовий менеджмент; права людини, культурне різноманіття та соціальне згуртування; підзвітність.

Реалізація принципів ефективного врядування протягом тривалого часу залишається у фокусі української громадськості. Попри суттєві досягнення, належне врядування все ще не є стабільним, що послаблює довіру до публічних інституцій та є перешкодою на шляху до реалізації стратегії соціально-економічного розвитку України.

* Сабадош Анна Олександрівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри національної економіки та публічного управління ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», asabadosha@gmail.com

** Харченко Олена Володимирівна — магістрант кафедри національної економіки та публічного управління ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», kharchenkoh13@gmail.com

У теперішню програму дій уряду покладено людиноцентричний підхід. Тому запропоновані цілі спрямовані переважно не на покращення абстрактних показників, а на вирішення конкретних проблем людей у різних соціальних ролях та життєвих ситуаціях [5].

Основні акценти зроблено на розвиток людського капіталу та економіки, інфраструктуру та залучення інвестицій.

Ключовими цільовими індикаторами було визначено такі:

- економіка України (ВВП) зросте на 40 %;
- буде створено 1 млн. нових робочих місць;
- залучено 50 млрд. доларів прямих іноземних інвестицій;
- відбудеться очевидний розвиток інфраструктури, зокрема всі основні дороги (24 тис. км) будуть приведені у хороший стан, активно розвиватиметься залізничний транспорт, буде побудовано 5 глибоководних портів та 15 аеропортів;
- кожен українець буде забезпечений на рівні реального прожиткового мінімуму;
- рівень забруднення довкілля зменшиться принаймні на 20 %;
- демографічний тренд буде позитивним (народжуватиметься та повертатиметься в Україну більше людей, ніж помиратиме та виїжджатиме) [3].

Також було враховано пріоритетні реформи, передбачені Програмою діяльності Уряду, а саме запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення, проведення ефективної приватизації, реформування правил функціонування ринку праці, демонополізація та посилення конкуренції, подальша дерегуляція економіки, реалізація заходів з просування українського експорту на зовнішніх ринках і зменшення бар'єрів для експорту українських товарів та послуг.

Показники розроблено за двома сценаріями. Так, сценарій 1 передбачає подальше поступове прискорення економічного зростання та формування якісного підґрунтя для сталого економічного розвитку в середньостроковій перспективі, за яким прогнозується:

- зростання реального обсягу ВВП на 3,7 % у 2020 р., 3,8 % у 2021 р. і 4,1 % у 2022 р. (рис. 1);
- індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) — 105,5 % у 2020 р., 105,3 % у 2021 р., 105,1 % у 2022 р. [4].

Рис. 1. Прогноз зростання ВВП України 2019–2022 рр.
за сценарієм 1

Джерело: Складено авторами на основі даних Урядового порталу. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-prognozu-ekonomichnogo-i-socialnogo-rozvitku-ukrayini-na-20202022-roki-i150519>

Цей прогнозований сценарій буде використано під час доопрацювання проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» між першим та другим читанням. За умов успішного впровадження реформ для покращення бізнес-клімату кардинальні успіхи у боротьбі з корупцією, реформуванні судової системи та захисті прав власності можуть зумовити сплеск інвестиційної активності, у тому числі за рахунок припливу іноземного капіталу. Відповідні ефекти були оцінені в сценарії 2. За цим сценарієм прогнозується:

- зростання реального обсягу ВВП на 4,8 % у 2020 р., 5,5 % у 2021 р. і 6,5 % у 2022 р. (рис. 2);

- індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) — 105,8 % у 2020 р., 105,0 % у 2021 р. та у 2022 р. [4].

Основні драйвери зростання Програми дій Уряду проілюстровано у такій схемі (рис. 3).

Таким чином, розглянувши рис. 3, можемо підсумувати, що уряд вбачає сьогоднішніми джерелами надходжень у залученні інвестицій через широку приватизацію та ринок землі, покращення інвестиційного клімату дерегуляцією та розвиток інфраструктури, як інвестиційно-інноваційної, так і логістичної, за рахунок концесії, що із прийняттям закону України від 3 жовтня 2019 р. № 155-ІХ «Про концесію» набула нового формату, а також підвищення якості суспільно значущих послуг [2, 3].

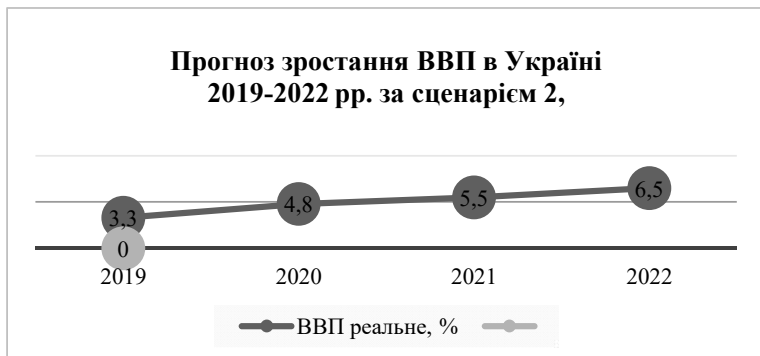

Рис. 2. Прогноз зростання ВВП України 2019-2022 рр.
за сценарієм 2

Джерело: Складено авторами на основі даних Урядового порталу. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-prognozu-ekonomichnogo-i-socialnogo-rozvitku-ukrayini-na-20202022-roki-i-150519>

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА
• 1 млрд дол. прямих надходжень до бюджету
МАЛА ПРИВАТИЗАЦІЯ
• близько 6 млрд грн у 2020 р.
ВЕЛИКА ПРИВАТИЗАЦІЯ
• загалом 21 підприємство
ПРОДАЖ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В БАНКАХ
• 49,3 %, або 565,6 млрд грн
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ АЗАРТНИХ ІГОР
• +5 млрд грн

Рис. 3. Основні драйвери економічного розвитку 2019–2022 рр.

Джерело: Складено авторами на основі даних Урядового порталу. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-presentation-2019/10.2019/dii-urjadu-planvr.pdf>

Незважаючи на той факт, що цілі нового складу уряду є досить амбітними та породжують сумніви щодо своєї досяжності, потрібно наголосити на тому, що реалізація даної Програми дій Уряду залежить і від активного громадянського суспільства, яке у змозі не тільки виконувати роль об'єкта, але й спроможне контролювати, рефлексувати та брати на себе роль громадського суб'єкта. Таке застосування базисів теорії сучасного урядування «Good Governance» свідчить про те, що нові якісні підходи публічного управління будуть поступово розповсюджуватися по усіх ланках, як і певна інституційна еволюція в Україні. Більш того, використання концепції «Good Governance» у прикладному аспекті дозволяє підготувати більш якісне управлінське рішення та сформувані всебічний перманентний аналіз перспектив за рахунок зворотного зв'язку у циклі реалізації публічного управлінського рішення.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія державного управління: у 8 т.; під ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ, НАДУ при Президентіві України, Київ, 2011. Т. 7. Державне управління в умовах глобальної та європейської інтеграції; під ред. Грицяка І.А., Сурміна Ю.П. Київ, 2011. 764 с.
2. Про концесію: Закон України № 155 від 3 жовтня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/155-20>
3. Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України № 849 від 29 вересня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/849-2019-%D0%BF>
4. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки: Постанова Кабінету Міністрів України № 555 від 15 травня 2019 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proshvalennya-prognozu-ekonomichnogo-i-socialnogo-rozvitku-ukrayini-na-20202022-roki-i150519>
5. Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави: Указ Президента України № 837 від 5 листопада 2019 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8372019-30389>